

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 30.11.2016
SWD(2016) 419 final

PART 1/2

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

που συνοδεύει το έγγραφο

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

{COM(2016) 767 final}

{SWD(2016) 416 final}

{SWD(2016) 417 final}

{SWD(2016) 418 final}

Δελτίο συνοπτικής παρουσίασης

Εκτίμηση επιπτώσεων της πρότασης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/28/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές

A. Ανάγκη ανάληψης δράσης

Ποιο είναι το πρόβλημα και γιατί είναι πρόβλημα σε επίπεδο ΕΕ;

Η οδηγία 2009/28/EK (η «οδηγία ΑΠΕ») θεσπίζει ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με εθνικούς δεσμευτικούς στόχους για το μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση κάθε κράτους μέλους το 2020. Τον Οκτώβριο του 2014 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε στον δεσμευτικό στόχο σε επίπεδο ΕΕ για μερίδιο τουλάχιστον 27 % ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην κατανάλωση της ΕΕ το 2030, ο οποίος θα πρέπει να επιτευχθεί χωρίς να καθοριστούν εθνικοί δεσμευτικοί στόχοι. Αναμένεται ότι ο συνδυασμός των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων των τρεχουσών πολιτικών, της καλύτερης αποδοτικότητας από άποψη κόστους χάρη στην τεχνολογική πρόοδο, των πρωτοβουλιών σχετικά με το σύστημα εμπορίας εκπομπών (ΣΕΔΕ) και τους τομείς που δεν εντάσσονται στο ΣΕΔΕ, του σχεδιασμού της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, της διακυβέρνησης και της ενεργειακής απόδοσης, θα οδηγήσει σε αύξηση του μεριδίου της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Εντούτοις, αν δεν ληφθούν πρόσθετα μέτρα πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ, η αύξηση αυτή δεν θα είναι οικονομικά αποδοτική και δεν θα επαρκεί για την επίτευξη του συμφωνημένου μεριδίου ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε επίπεδο ΕΕ.

Τι θα πρέπει να επιτευχθεί;

Στο πλαίσιο της στρατηγικής για την Ενεργειακή Ένωση, η επανεξέταση της οδηγίας ΑΠΕ έχει τέσσερις κύριους στόχους: i) συμβολή στον περιορισμό της παγκόσμιας μέσης αύξησης της θερμοκρασίας σε λιγότερο από 2° C, με στόχο την επίτευξη 1,5° C σύμφωνα με τη δέσμευση που ανέλαβε η ΕΕ όσον αφορά τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού COP 21· ii) επίτευξη με οικονομικά αποδοτικό τρόπο μεριδίου ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές τουλάχιστον 27 % στην ΕΕ το 2030· iii) ενεργειακά ασφαλέστερη οικονομία της ΕΕ μέσω της μείωσης της εξάρτησης από τις εξαγωγές· iv) συμβολή στην ανάδειξη της ΕΕ ως παγκόσμιου ηγέτη στις ΑΠΕ και παγκόσμιου κέντρου ανάπτυξης προηγμένων και ανταγωνιστικών τεχνολογιών ΑΠΕ.

Ποια είναι η προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ (επικουρικότητα);

Λόγω της ύπαρξης συγκεκριμένων ανεπαρειών και φραγμών της αγοράς απαιτείται η άσκηση πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ για να διασφαλιστεί ότι θα επιτευχθεί **συλλογικά** από τα κράτη μέλη ο δεσμευτικός σε επίπεδο ΕΕ στόχος για μερίδιο ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές τουλάχιστον 27 %, με τον οικονομικά πλέον αποδοτικό και λιγότερο στρεβλωτικό τρόπο. Η δράση σε επίπεδο ΕΕ θα δημιουργήσει επενδυτική ασφάλεια σε ένα ενωσιακό κανονιστικό πλαίσιο, θα επιτρέψει τη συνεκτική και οικονομικά αποδοτική ανάπτυξη της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε ολόκληρη την ΕΕ και την αποδοτική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, με σεβασμό παράλληλα των δυνατοτήτων των κρατών μελών όσον αφορά την παραγωγή διαφόρων μορφών ανανεώσιμης ενέργειας σύμφωνα με το ενεργειακό μείγμα της επιλογής τους.

B. Λύσεις

Ποιες είναι οι διάφορες επιλογές για την επίτευξη των στόχων; Υπάρχει προτιμώμενη

επιλογή ή όχι; Αν όχι, γιατί;

Εξετάστηκαν νομοθετικές και μη νομοθετικές επιλογές πολιτικής για την προώθηση της ανάπτυξης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Στην εκτίμηση επιπτώσεων πραγματοποιήθηκε λεπτομερής ανάλυση κάθε επιλογής πολιτικής με μια προοδευτική προσέγγιση από το σενάριο «διατήρηση της υφιστάμενης κατάστασης» (Επ. 0) έως πιο ολοκληρωμένα μέτρα σε επίπεδο ΕΕ. Δεν προκρίθηκαν προτιμώμενες επιλογές για να διατηρηθεί η πολιτική διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής να αποφασίσει μεταξύ των επιλογών στους παρακάτω πέντε τομείς:

i) Επιλογές για την αύξηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας (ΗΕ-ΑΠΕ)

Κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο για τα καθεστώτα στήριξης: 1 χρήση αποκλειστικά και μόνο μηχανισμών της αγοράς· 2 δέσμη εργαλείων για την αποσαφήνιση των κανόνων· 3 υποχρεωτική μετάβαση προς επενδυτικές ενισχύσεις.

Πιο συντονισμένη περιφερειακή προσέγγιση: 1 υποχρεωτική περιφερειακή στήριξη· 2 υποχρεωτικό μερικό άνοιγμα των καθεστώτων στήριξης στη διασυνοριακή συμμετοχή.

Χρηματοδοτικό μέσο με εστίαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: 1 χρηματοδοτικό μέσο σε επίπεδο ΕΕ με ευρέα κριτήρια επιλεξιμότητας· 2 χρηματοδοτικό μέσο σε επίπεδο ΕΕ για τη στήριξη έργων ΑΠΕ υψηλότερου κινδύνου.

Διοικητική απλούστευση με σκοπό: 1 ενισχυμένες διατάξεις με «υπηρεσία μίας στάσης», χρονικά όρια και απλουστευμένες διαδικασίες για αλλαγή ενεργειακής πηγής· 2 χρονικά περιορισμένες διαδικασίες αδειοδότησης, μέσω της αυτόματης έγκρισης και της απλής κοινοποίησης για μικρά έργα.

ii) Επιλογές για την αύξηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα της θέρμανσης και της ψύξης (ΑΠΕ-Θ&Ψ):

Ενσωμάτωση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην παροχή θέρμανσης και ψύξης: 1 θέσπιση υποχρέωσης ΑΠΕ-Θ&Ψ για τους προμηθευτές ορυκτών καυσίμων· 2 ίδια υποχρέωση, αλλά για όλους τους προμηθευτές καυσίμων.

Διευκόλυνση της υιοθέτησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της απορριπτόμενης θερμότητας στα συστήματα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης: 1 ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών· 2 πιστοποιητικά ενεργειακής απόδοσης και δημιουργία πρόσβασης στην τοπική Θ&Ψ· 3 μέτρα του σημείου 2 + πρόσθετο ενισχυμένο πλαίσιο για τα δικαιώματα των καταναλωτών.

iii) Επιλογές για την αύξηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα των μεταφορών (ΑΠΕ-M):

Ενσωμάτωση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα των μεταφορών:

1 υποχρέωση σε επίπεδο ΕΕ για ενσωμάτωση προηγμένων ανανεώσιμων καυσίμων· 2 υποχρέωση σε επίπεδο ΕΕ για ενσωμάτωση όλων των προηγμένων ανανεώσιμων καυσίμων κίνησης, με σταδιακή κατάργηση των βασιζόμενων σε εδώδιμα φυτά βιοκαυσίμων (επιμέρους επιλογές: 2Α μερική σταδιακή κατάργηση των βασιζόμενων σε εδώδιμα φυτά βιοκαυσίμων έως το 2030· 2Β πλήρης σταδιακή κατάργηση των εν λόγω βιοκαυσίμων έως το 2030· 2Γ ταχύτερη σταδιακή κατάργηση του βασιζόμενου σε εδώδιμα φυτά βιοντίζελ και μεγαλύτερη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου έως το 2030)· 3 προηγούμενες επιλογές συν ειδική υποχρέωση σε επίπεδο ΕΕ για ενσωμάτωση ανανεώσιμων καυσίμων για τις αεροπορικές και τις θαλάσσιες μεταφορές· 4 υποχρέωση μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (οδηγία για την ποιότητα των καυσίμων) (επιμέρους επιλογές: 4Β γενική υποχρέωση μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα καύσιμα και την ηλεκτρική ενέργεια· 4Γ υποχρέωση μείωσης των

εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα προηγμένα καύσιμα και την ηλεκτρική ενέργεια· 4Δ μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τα προηγμένα καύσιμα, την ηλεκτρική ενέργεια και τα συμβατικά καύσιμα).

iv) Επιλογές για την ενίσχυση της θέσης των καταναλωτών ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την ενημέρωσή τους:

Ενίσχυση της θέσης των καταναλωτών με την παροχή της δυνατότητας παραγωγής, αυτοκατανάλωσης και αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές: 1 κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την αυτοκατανάλωση· 2 ενίσχυση της θέσης των καταναλωτών με την παροχή της δυνατότητας αυτοκατανάλωσης και αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές· 3 εξ αποστάσεως αυτοκατανάλωση για τους δήμους.

Κοινοποίηση πληροφοριών για την ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές: 1 εδραίωση του συστήματος των εγγυήσεων προέλευσης (ΕΠ)· 2 μέτρα του σημείου 1 + καθιέρωση υποχρεωτικής κοινοποίησης των ΕΠ· 3 μέτρα του σημείου 2 + επέκταση των ΕΠ σε όλες τις πηγές ηλεκτροπαραγωγής.

Ιχνηλάτηση των ανανεώσιμων καυσίμων που χρησιμοποιούνται για θέρμανση και ψύξη και στις μεταφορές: 1 επέκταση των ΕΠ στα ανανεώσιμα αέρια καύσιμα· 2 επέκταση των ΕΠ στα ανανεώσιμα υγρά και αέρια καύσιμα· 3 ανάπτυξη εναλλακτικού συστήματος ιχνηλάτησης για τα ανανεώσιμα υγρά και αέρια καύσιμα.

v) Επιλογές για τη διασφάλιση της επίτευξης ποσοστού ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές τουλάχιστον 27 % το 2030:

Εθνικοί στόχοι για το 2020: εθνικοί στόχοι για το 2020 ως βάση έναντι του σεναρίου αναφοράς.

Πορεία: γραμμική έναντι μη γραμμικής.

Μηχανισμοί για την αποφυγή χάσματος φιλοδοξιών ως προς τον στόχο της ΕΕ για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: 1 επανεξέταση των φιλοδοξιών των εθνικών σχεδίων· 2 συμπερίληψη ρήτρας επανεξέτασης για την πρόταση πρόσθετων μηχανισμών υλοποίησης σε επίπεδο ΕΕ σε μεταγενέστερο στάδιο, εφόσον χρειαστεί· 3 αύξηση των φιλοδοξιών των μέτρων σε επίπεδο ΕΕ· 4 καθιέρωση δεσμευτικών εθνικών στόχων.

Αποφυγή και κάλυψη χάσματος υλοποίησης: 1 επανεξέταση των εθνικών σχεδίων· 2 συμπερίληψη ρήτρας επανεξέτασης για την πρόταση πρόσθετων μηχανισμών υλοποίησης σε επίπεδο ΕΕ σε μεταγενέστερο στάδιο, εφόσον χρειαστεί· 3 αύξηση των φιλοδοξιών των μέτρων σε επίπεδο ΕΕ· 4 καθιέρωση δεσμευτικών εθνικών στόχων.

Ποιες απόψεις διατύπωσαν οι διάφοροι ενδιαφερόμενοι φορείς; Ποιος υποστηρίζει την κάθε επιλογή;

Πραγματοποιήθηκε διαδικτυακή δημόσια διαβούλευση από τις 18 Νοεμβρίου 2015 έως τις 10 Φεβρουαρίου 2016. Η δημόσια διαβούλευση επιβεβαιώνει την ύπαρξη ευρείας συναίνεσης μεταξύ κρατών μελών, ΜΚΟ και ομάδων προβληματισμού, επενδυτών και ενώσεων όσον αφορά την ανάγκη για ένα σταθερό και προβλέψιμο νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τη σημασία του καθορισμού μέτρων στους τομείς ΗΕ-ΑΠΕ, ΑΠΕ-Θ&Ψ και ΑΠΕ-Μ, την ενισχυμένη συμμετοχή των καταναλωτών στην εσωτερική αγορά ενέργειας, την εξάλειψη των διοικητικών εμποδίων και την επίτευξη του δεσμευτικού στόχου τουλάχιστον 27 % σε επίπεδο ΕΕ. Σε γενικές γραμμές, **όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη** συμφώνησαν ότι πρέπει να ενισχυθεί η ανάπτυξη των υποδομών, ιδίως όσον αφορά τα έξυπνα δίκτυα και τα συστήματα αποθήκευσης.

Τα κράτη μέλη τόνισαν τη δέσμευσή τους όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, παράλληλα με την ανάγκη αποσύνδεσης από την οικονομική ανάπτυξη και διασφάλισης της βιωσιμότητας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ορισμένα **κράτη μέλη**

υπογράμμισαν τον ρόλο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ως προς την ενεργειακή ασφάλεια και την εξάρτηση από τις εισαγωγές. Η **βιομηχανία** τόνισε την ανάγκη για ανάπτυξη αγοράς κατάλληλης για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, μέσω της ενοποίησης της αγοράς, ενός ενισχυμένου καθεστώτος προστασίας των επενδύσεων μακροπρόθεσμα, και ζήτησε ένα σταθερό κανονιστικό πλαίσιο για την τόνωση των επενδύσεων, τη διαφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας σε επίπεδο ΕΕ. Οι **ΜΚΟ** υπογράμμισαν τη σημασία της καθιέρωσης των δικαιωμάτων των καταναλωτών για να αυξηθεί η αποκέντρωση, να ενισχυθεί ο ρόλος των τοπικών κοινοτήτων και να τονωθεί η αποδοχή μελλοντικών συστημάτων από το κοινό.

Γ. Επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής

Ποια είναι τα οφέλη της προτιμώμενης επιλογής (εάν υπάρχει, ειδάλλως των κυριότερων επιλογών);

Προς το παρόν δεν είναι δυνατόν να ποσοτικοποιηθεί πλήρως ο αντίκτυπος, διότι δεν έχουν προκριθεί προτιμώμενες επιλογές. Οι παραπάνω επιλογές 1 έως 4 καλύπτουν το θέμα της επενδυτικής αβεβαιότητας, την αύξηση της αποδοτικότητας από άποψη κόστους, την αντιμετώπιση των ανεπαρειών της αγοράς, την επικαιροποίηση του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου και τη μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών.

Η υλοποίηση των κύριων μέτρων θα βοηθήσει την ΕΕ να επιτύχει τον στόχο της για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (με τη συνεισφορά στην πρόσθετη μείωση κατά 5 % των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου που απαιτείται σε σύγκριση με τις προβλέψεις του σεναρίου αναφοράς). Μπορεί επίσης να συμβάλει στη μείωση των δαπανών εισαγωγής ενέργειας (τα σωρευτικά αποτελέσματα της υλοποίησης των στόχων για το 2030 θα οδηγούσαν σε μείωση κατά 221 δισ. EUR κατά την περίοδο 2021-2030) και στη δημιουργία πρόσθετων παράλληλων οφελών, όπως η συμβολή στη γενική μείωση του κόστους ελέγχου της ρύπανσης και της ζημίας στην υγεία της τάξης των 12,3-19,5 δισ. EUR/έτος).

Ποιο είναι το κόστος της προτιμώμενης επιλογής (εάν υπάρχει, ειδάλλως των κυριότερων επιλογών);

Οι κύριες επιλογές που αναπτύχθηκαν ενδέχεται να συνεπάγονται κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε επίπεδο κρατών μελών. Όπου είναι δυνατόν, οι επιπτώσεις έχουν προσδιοριστεί ποσοτικά.

Ποιες είναι οι επιπτώσεις στις ΜΜΕ και στην ανταγωνιστικότητα;

Η εκτίμηση επιπτώσεων περιέχει ειδικές εξαιρέσεις για τις ΜΜΕ, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα για την επίτευξη του στόχου σε επίπεδο ΕΕ για ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές έως το 2030 προωθούν την ανταγωνιστικότητά τους (π.χ. διοικητική απλούστευση, ειδικές διατάξεις για δημόσια στήριξη, ευρύτερα μέτρα σχετικά με την αυτοκατανάλωση).

Θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και στις εθνικές διοικήσεις;

Τα κράτη μέλη θα κληθούν να συμβάλουν στην κοινή προσπάθεια για επίτευξη του συμφωνημένου στόχου για το 2030 σε επίπεδο ΕΕ για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, μέσω μιας δέσμης μέτρων που ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και στις εθνικές διοικήσεις.

Δ. Παρακολούθηση

Πότε θα επανεξεταστεί η πολιτική;

Ορισμένες διατάξεις της οδηγίας ΑΠΕ λήγουν τον Δεκέμβριο του 2020, ιδίως όσον αφορά τους εθνικούς δεσμευτικούς στόχους. Στόχος της εκτίμησης επιπτώσεων είναι να εξεταστούν τα μέτρα που θα πρέπει να συμπεριληφθούν στην οδηγία ΑΠΕ μετά το 2020. Σε ορισμένες επιλογές τονίζεται η ανάγκη να προβλεφθεί η συμπεριλήψη ρητρών επανεξέτασης στην αναθεωρημένη οδηγία ΑΠΕ για τη διασφάλιση της ορθής παρακολούθησης και υλοποίησης της μετάβασης από τους εθνικούς δεσμευτικούς στόχους σε έναν στόχο σε επίπεδο ΕΕ για το 2030.